

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск ___	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

27 серпня 2024 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Актуальні проблеми наукового пізнання»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 053«Психологія»
освітньо-професійна програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
філософсько-історичних студій та
масових комунікацій
23 серпня 2024 р., протокол № 2

Завідувач кафедри

Вадим СЛЮСАР
Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньо-професійної
програми

Олег МАТЕЮК
Олег МАТЕЮК

Розробники: д.філос.н., доцент, завідувач кафедри філософсько-історичних студій
та масових комунікацій СЛЮСАР Вадим

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблем наукового пізнання» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 053«Психологія» освітньо-професійна програма «Клінічна та реабілітаційна психологія» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 27 серпня 2024 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи – 3,63	Освітній ступінь: «магістр»	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		58 год.	80 год.
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 11 % аудиторних занять, 89 % самостійної та індивідуальної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування навичок та знань здобувачів вищої освіти щодо філософських засад виробництва знання в науці, особливостей наукового пізнання та наукового знання, видів та форм знання, рівнів наукового пізнання, норм і методів наукової раціональності.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретичних знань про закономірності та тенденції наукового пізнання;
- формування вміння використання отриманих знань в наукових дослідженнях за спеціальністю 053 «Психологія»;
- формування науково-методологічного світогляду через вивчення специфіки наукових знань та наукової картини світу;
- створення методологічного підґрунтя для ознайомлення магістрів з виробництвом наукового знання;
- ознайомлення з нормами та методами наукової раціональності та з основними формами наукового знання орієнтує магістрів на практичне застосування цих знань при написанні магістерської роботи;
- розуміти зміст філософії техніки та особливості технічної наукової діяльності.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» та освітньо-професійною програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія»:

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 053 «Психологія»:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 5

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Наука як особливий тип знання

Тема 1. Природа науки. (ЗК2, ЗК4, ПРН8)

Наука як особливий тип знання. Атрибутивні характеристики наукового знання. Співвідношення науки і філософії. Наукове і міфологічне знання. Наукове і повсякденне знання. Наукове і релігійне знання. Наукове і позанаукове знання.

Тема 2. Стадії розвитку науки. (ЗК4, СК9, ПРН10)

Антична наука. Наука в епоху Середньовіччя. Новоевропейський період розвитку науки: а) класичний етап; б) некласична наука; в) постнекласична наука.

Тема 3. Особливості наукової діяльності. (ЗК2, СК1, СК9, ПРН1, ПРН8, ПРН9).

Мова науки. Соціокультурна сутність науки. Наука і мораль. Етика науки. Правові та етичні норми з питань інтелектуальної власності. Основні функції науки. Місце цінностей у пізнавальному процесі. Проблема співвідношення істинності й цінності. Ціннісна складова у діяльності сучасного наукового

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 6

працівника. Підвищення професійної кваліфікації науковця. Інформаційні та комунікаційні технології в науці.

Тема 4. Структура наукового знання. (ЗК2, СК1, СК2, ПРН3, ПРН10)

Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання. Загальнонаукові і загальнологічні форми наукового знання. Наукове поняття. Науковий закон. Наукова модель. Емпіричні форми наукового знання. Емпіричний закон. Теоретичні форми наукового знання. Ідеалізація. Теоретичний закон. Наукова проблема. Наукова гіпотеза. Наукова картина світу. Теорія як ідеал наукового пізнання. Наукова теорія як складна система. Теорія і реальність. Дисциплінарна структура науки. Класифікація наук.

Тема 5. Метод і методологія. (ЗК4, СК2, ПРН3, ПРН10)

Науковий метод на різних рівнях наукового пізнання. Наукові методи, методологічні принципи й інші регулятиви наукової діяльності. Емпіричні і теоретичні методи наукового пізнання (дослідження). Емпіричні методи наукового пізнання. Джерела інформації. Наукове спостереження. Вимірювання. Науковий експеримент. Теоретичні методи наукового пізнання. Ідеалізація. Уявний експеримент. Аксиоматичний метод. Формалізація. Математичне моделювання. Метод гіпотез і гіпотетико-дедуктивний метод. Загальнологічні методи наукового дослідження. Абстрагування. Порівняння. Аналіз і синтез. Індукція. Аналогія. Моделювання. Метод структурно-функціонального аналізу. Методологія науки і наукова раціональність. Фундаментальні і прикладні дослідження в науці. Наукова доповідь та стаття як складова наукової діяльності.

Змістовий модуль 2. Наука як соціальний інститут

Тема 6. Наукові традиції та наукові революції. (ЗК3, ПРН8)

Взаємодія традицій і виникнення нового знання. Проблема наукових традицій. Різноманіття наукових традицій. Наукові революції як перебудова підстав науки. Глобальні революції і зміна типів наукової раціональності. Відкриття раціональності в філософії античності. Перша наукова революція і формування наукового твань раціональності. Друга наукова революція і зміни в типі раціональності. Третя наукова революція і формування нового типу раціональності. Четверта наукова революція: тенденції повернення до античної раціональності. Основні концепції філософії науки.

Тема 7. Особливості сучасного етапу розвитку науки. (ЗК3, СК1, СК8, СК9, ПРН1, ПРН9)

Головні характеристики сучасної, постнекласичної науки. Міждисциплінарність та трансдисциплінарність як зближення гуманітарних та природничих наук. Освоєння синергетичних систем, що саморозвиваються, і нові стратегії наукового пошуку. Глобальний еволюціонізм і сучасна наукова картина

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 7

світу. Осмислення зв'язків соціальних і внутрішньо наукових цінностей як умова сучасного розвитку науки. Етичні проблеми науки ХХІ ст. Постнекласична наука і зміна світоглядних орієнтацій техногенної цивілізації. Сцієнтизм і антисцієнтизм. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз. Інформатизація науки. Співробітництво у колективі при проведенні наукових досліджень.

Тема 8. Наука як соціальний інститут. (ЗК4, СК8, ПРН7).

Наука як соціокультурний феномен. Історичний розвиток інституційних норм наукової діяльності. Еволюція способів трансляції наукових знань. Наука і економіка. Наука і влада. Проблема державного регулювання науки. Проблема відповідальності науки та науковців перед суспільством у сучасному світі. Оцінка власної фахової компетентності науковця. Публічний захист наукових досліджень.

Тема 9. Філософські основи психологічного дослідження. (ЗК2, ЗК3, СК1, СК2, СК8, ПРН8, ПРН10).

Проблема пізнавальної, ціннісної та праксеологічної діяльності людини. Особливості різних способів пізнання світу: побутовий, міфічний, релігійний, філософський, художній, науковий, міфологічний, онтопсихологічний, кроскультурний. Основні проблеми психологічних досліджень, проблема об'єктивності, вимірювання, математизації та комп'ютерного модулювання. Категоріальний аналіз у психологічному пізнанні. категорії образу, мотиву, дії, відношення, особистості.. Принципи дослідження в психології. Науковий факт в психології. Аксиологічні проблеми психології. Психологія та її роль у науковому пізнанні навколишньої та внутрішньої дійсності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (самостійна робота)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (самостійна робота)	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Наука як особливий тип знання								
Тема 1 Природа науки	9	2	-	7	9	2	-	7
Тема 2. Стадії розвитку науки	11	2	2	7	8	-	-	8
Тема 3. Особливості наукової діяльності.	7	-	2	5	10	-	2	8
Тема 4. Структура наукового знання.	9	2	2	5	8	-	-	8
Тема 5. Метод і методологія	8	2	1	5	10	2	-	8
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	45	8	8	29	45	4	2	39
Змістовий модуль 2. Наука як соціальний інститут								
Тема 6. Наукові традиції та наукові революції	11	2	2	7	12	2	-	10
Тема 7. Особливості сучасного етапу розвитку науки	11	2	2	7	10	-	-	10
Тема 8. Наука як соціальний інститут	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 9. Філософські основи психологічного дослідження	11	2	1	8	12	-	2	10
Модульний контроль 2	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	45	8	8	29	45	2	2	41
ВСЬОГО	90	16	16	58	90	6	4	80

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Наука як особливий тип знання			
1	Тема 2. Стадії розвитку науки 1. Антична наука. 2. Наука в епоху Середньовіччя. 3. Новоевропейський період розвитку науки: а) класичний етап; б) некласична наука; в) постнекласична наука.	2	–
2	Тема 3. Особливості наукової діяльності. 1. Соціокультурна сутність науки. 2. Наука і мораль. 3. Етика науки. 4. Основні функції науки. 5. Мова науки. 6. Правові та етичні норми з питань інтелектуальної власності.	2	2
3	Тема 4. Структура наукового знання. 1. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання. 2. Емпіричні форми наукового знання. 3. Теоретичні форми наукового знання. 4. Наукова картина світу.	2	–
4	Тема 5. Метод і методологія 1. Наукові методи та методологічні принципи наукової діяльності. 2. Емпіричні методи наукового пізнання. 3. Теоретичні методи наукового пізнання. 4. Загальнологічні методи наукового дослідження.	1	–
Змістовий модуль 2. Наука як соціальний інститут			
5	Тема 6. Наукові традиції та наукові революції 1. Проблема наукових традицій. 2. Наукові революції як перебудова підстав науки. 3. Глобальні революції і зміна типів наукової раціональності. 4. Перша наукова революція і формування наукового твань раціональності. 5. Друга наукова революція і зміни в типі раціональності. 6. Третя наукова революція і формування нового типу раціональності. 7. Четверта наукова революція: тенденції повернення до античної раціональності.	2	2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
6	Тема 7. Особливості сучасного етапу розвитку науки 1. Головні характеристики сучасної, постнекласичної науки. 2. Глобальний еволюціонізм і сучасна наукова картина світу. 3. Етичні проблеми науки ХХІ ст. постнекласичної науки і зміна світоглядних орієнтацій техногенної цивілізації. 4. Сцієнтизм та антисцієнтизм. 5. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз. 6. Інформаційні та комунікаційні технології в сучасній науці.	2	—
7	Тема 8. Наука як соціальний інститут 1. Наука як соціокультурний феномен. 2. Історичний розвиток інституційних норм наукової діяльності. 3. Еволюція способів трансляції наукових знань. 4. Наука і економіка. Наука і влада.	2	—
8	Тема 9. Філософські основи психологічного дослідження 1. Проблема пізнавальної, ціннісної та праксеологічної діяльності людини. 2. Особливості різних способів пізнання світу: побутовий, міфічний, релігійний, філософський, художній, науковий, міфологічний, онтопсихологічний, кроскультурний. 3. Основні проблеми психологічних досліджень, проблема об'єктивності, вимірювання, математизації та комп'ютерного модулювання. 4. Принципи дослідження в психології. 5. Науковий факт в психології. 6. Аксіологічні проблеми психології.	1	—
РАЗОМ		14	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 11

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Наука як особливий тип знання			
1	Тема 1 Природа науки 1. Наука –ненаука: проблема демаркації. 2. Науковість знання.	7	7
2	Тема 2. Стадії розвитку науки 1. Становлення переднауки у стародавніх цивілізаціях.	7	8
3	Тема 3. Особливості наукової діяльності. 1. Мова науки.	5	8
4	Тема 4. Структура наукового знання. 1. Теорія і реальність. 2. Дисциплінарна структура науки. 3. Класифікація наук.	5	8
5	Тема 5. Метод і методологія 1. Методологія науки і наукова раціональність. 2. Фундаментальні і прикладні дослідження в науці.	5	8
Змістовий модуль 2. Наука як соціальний інститут			
6	Тема 6. Наукові традиції та наукові революції 1. Основні концепції філософії науки.	7	10
7	Тема 7. Особливості сучасного етапу розвитку науки 1. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.	7	10
8	Тема 8. Наука як соціальний інститут 1. Проблема державного регулювання науки.	7	11
9	Тема 9. Філософські основи психологічного дослідження 1. Психологія та її роль у науковому пізнанні навколишньої та внутрішньої дійсності.	8	10
РАЗОМ		58	80

7. Індивідуальні самостійні завдання

Підготовка доповідей, виконання наукових творчих завдань та написання есе щодо проблемного питання з філософських проблем наукового пізнання, а також визначення внеску науковців у становлення та розвитку досліджень з психології.

Виконання завдань визначення ролі й місця філософів передбачає:

–встановлення приналежності до наукових шкіл, філософських та психологічних течій, напрямів конкретного дослідника;

–визначення основоположних засад вчення школи (напрям, течії) та особистого внеску науковця в їх розробку;

–аналіз змісту основних праць науковця;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 12

–з’ясування, який розвиток отримали його ідеї в історико-філософському та психологічному дискурсах.

Пропоновані теми:

- І. Кант: раціоналістична психологія з прагматичної точки зору.
- Філософські концепції людини та інтерпретація психічних явищ.
- Психологія розірваної свідомості та психологічна і етична природа совісті за Г.В.Ф. Гегелем.
- Гуманізація шляхів та засобів розвитку науки і техніки.
- Екологічна етика як філософська проблема у погледах А. Швейцера.
- Вчення про ноосферу П. Тейяра де Шардена у контексті філософії сталого розвитку.
- Ідеї У. Бека та філософія сталого розвитку.
- Соціальна «теорія структурації» Е. Гіденса.
- Людська природа і відновлення соціального порядку у працях Ф. Фукуяма.
- Особисті інтереси науковця, корпоративні та суспільні інтереси.
- Морально-етичні проблеми авторства та співавторства.
- Біоетика в організмі сучасної науки.
- Основні напрями науково-технічної революції та особливості її сучасного (технологічного) етапу.
- Науково-технічна революція і природа людини.
- Формування цінностей цифрової людини і цифрового суспільства в умовах Четвертої промислової революції.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Дискусійний метод Метод активного навчання (мозковий штурм)
ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) Дискусійний метод Метод активного навчання (командна робота) Ситуаційний метод
ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.	Наочні методи (демонстрація, ілюстрація) Дискусійний метод Метод активного навчання (командна робота)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 13

Результат навчання	Методи навчання
	<ul style="list-style-type: none"> - Ситуаційний метод - Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.	<ul style="list-style-type: none"> - Дискусійний метод - Метод активного навчання (командна робота) - Ситуаційний метод - Методи самостійної роботи (написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	<ul style="list-style-type: none"> - Дискусійний метод - Метод активного навчання (командна робота) - Ситуаційний метод - Методи самостійної роботи (підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	<ul style="list-style-type: none"> - Наочні методи (демонстрація, ілюстрація) - Ситуаційний метод - Дискусійний метод

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 14

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	<ul style="list-style-type: none"> – Відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Екзамен
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Екзамен
ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	<ul style="list-style-type: none"> – Участь у дискусії – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 15

Результат навчання	Методи контролю
	– Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 16

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	42	32
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	18	28
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	20	20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	15	5
Участь у дискусії	17	5
Виконання тестових завдань	10	22
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	42	32

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{УД100} \times ВК_{УД} + P_{...} \times ВК_{...}) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{УД100}$, $P_{...}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем (кожний окремо вид робіт на

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 17

навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

ВК_в, ВК_{уд}, ВК... – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, які встановлені за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання цих робіт (дані для розрахунку вагових коефіцієнтів наведено в табл. «Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять»);

К_{нз} – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що встановлені за виконання завдань під час навчальних занять, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22 / 18</i>

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 19

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Абстрагування	Abstracting
2.	Аксиоматичний метод	Axiomatic method
3.	Аналіз	Analysis
4.	Антисциєнтизм	Anti-scientism
5.	Аналогія	Analogy
6.	Гіпотеза	Scientific hypothesis
7.	Дедукція	Deduction
8.	Експеримент (науковий)	Scientific experiment
9.	Емпіричний рівень наукового пізнання	Empiric level of scientific cognition
10.	Ідеалізація	Idealization
11.	Індукція	Induction
12.	Метод	Method
13.	Моделювання	Modeling
14.	Наука	Science
15.	Наукова дисципліна	Scientific discipline
16.	Наукова картина світу	Scientific picture of world
17.	Наукова теорія	Scientific theory
18.	Науковий факт	Scientific fact
19.	Парадигма	Paradigma
20.	Принцип (науковий)	Scientific principle
21.	Революція наукова	Scientific revolution
22.	Синтез	Synthesis
23.	Технократія	Technocratic
24.	Технологічний детермінізм	Technological determinism
25.	Техносфера	Technosphere

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 20

12. Рекомендована література

Основна література

1. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2022. 460 с. <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/6591/0048996.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Гоян І. М., Матвієнко І. С., Сторожук С. В. Філософія науки: навчальний посібник / за ред. С.В. Сторожук; 4-те видання, випр. і доп. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 420 с. http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1542/1/Book%203_.pdf
3. Ключка І., Кітов М. Філософські проблеми сучасних біотехнологічних досліджень. *Альманах науки*. 2020. № 11 (44). С. 52–54. <https://dspace.nuft.edu.ua/bitstreams/e0dfd430-38b0-4fcd-bb8c-da1bd08aaa37/download>
4. Леонтьєва В. М., Сілютіна І. М. Філософія техніки : навч. посіб. / В. М. Леонтьєва. Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 135 с. <https://dspace.snu.edu.ua/bitstreams/53d4464b-2180-4b9a-b1b2-421571b74e7e/download>
5. Маруховська-Картунова О.О., Хромова О.І., Цой Т.В. Філософія науки та структура наукового знання: еволюція концептуальних підходів. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. 2023. Т. 6. № 2. С. 36-44. <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1140/1562>
6. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Філософія та методологія науки у контексті сучасної університетської освіти. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2021. № 4. С. 146-152. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2021_4_21 .
7. Розман І. І. Філософія і методологія: динаміка розвитку науки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. Вип. 1. С. 242-244. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2022_1_55 .
8. Філософські проблеми сучасно наукового пізнання : підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. / Я.В. Тараросєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 350 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ec570172-dc88-4ef3-90b1-17adb2605928/content>
9. Slyusar V. M., Shkil L. L., Slyusar M. V. Substantive approach to the definition of "advertising": philosophical and communicative aspect. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2021. 9 (86). P. 103 – 112. doi: [https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2\(90\).2021.103-112](https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2(90).2021.103-112)
10. Yakovleva O., Slyusar V., Kushnir O., Sabovchik A. New Trends in Scientific and Technological revolution (STR) and Transformation of Science and Education Systems in the Paradigm of Sustainable Development. *E3S Web of*

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 21

Conferences. EDP Sciences. 2021 Vol. 277.
<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202127706006>

Допоміжна література

1. Бардус І. О. Філософські засади фундаменталізованого змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогічні науки. 2017. № 9. С. 56 – 68. Режим доступу: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1992/2064>
2. Вакало Д. Г. Філософія руху від інформації до ціннісно-сміслового управління закладами вищої освіти. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2020. № 3. С. 116-123. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2020_3_17.
3. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І., Чуйко В. Л. Філософія науки: підручник; за ред. І. С. Добронравової. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.
4. Добронравова І. С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу. *Філософія освіти*. 2014. № 2. С. 224 – 234.
5. Дротянко Л. Г. Високі технології як засіб трансформації медіа-дискурсу. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2017. № 1. С. 10-14. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnau_f_2017_1_4.pdf
6. Кадикало А. М. Аспекти трансформації орієнтирів наукового мислення. *Практична філософія*. 2016. № 4. С. 134 – 140.
7. Кириченко М. Інформаційна аксіологія як вчення про цінності ідеології інформаційного суспільства. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2017. № 1 (16). С. 185-191. Режим доступу: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/862>
8. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
9. Литовченко І. В. Віртуалізація соціальної реальності та соціальних інститутів в умовах розвитку інформаційного суспільства. *Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія. Культурологія*. 2020. №. 1. С. 64-66. Режим доступу: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.33.15641>
10. Максюта М. Є., Соколова О. М. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез: монографія. Херсон: Вид-во «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. 310 с.
11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08-05.01/053.00.2/ М/ОК4-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 22

12. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. 184 с.
13. Рябченко В.І. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій світоглядно-компетентнісного підходу. [Монографія]. Київ: Фітосоціоцентр, 2015. 674 с.
14. Терешкун О. Ф. Філософія техніки в сучасному гуманітарно-науковому дискурсі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія.* 2014. Вип. 1. С. 43-46. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_FP_2014_1_15 .
15. Трофименко В., Мішанчук А. Кібертероризм: спроба філософсько-правового осмислення. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2021, № 2 (49).
16. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів [Кол. авторів; за наук. ред. Арістової А. В.; упорядн. словн. Волобуєва С. В.]. Київ: НТУ, 2016. 184 с.
17. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
18. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки. Підручник. Харків, 2017. 177 с.
19. Slyusar V. Informational Violence in the Symbolic Exchange and Modern Mediareality: the Modus Dimension. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences.* 2019. № 1 (85). 25-35. <http://eprints.zu.edu.ua/30501/1/5.pdf>

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Архів журналу «Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences» <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS>